

Barn og unges helsetjeneste

Et kart over tjenestene for barn og unge

Lars Ravn Øhlckers, Helse Stavanger

REGJERINGENS STRATEGIPLAN FOR PSYKISK HELSE

Samhandling mellom
kommunale tjenester og BUP

= **NØKKELUTFORDRING**

SAMMENSATT

SILOORGANISERING

**FELLES UTFORDRING
– må løses sammen**

WISE HVERANDRE

TEGNE SAMMEN

KART

PSYKISK HELSETJENESTE
I KOMMUNEN

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE

BARNEVERN

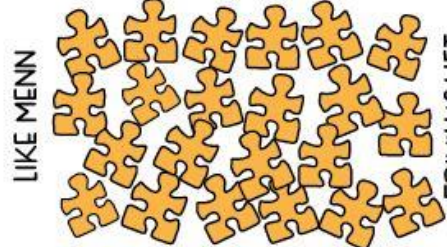
FYSIO ERGO

LAVTERSKELTJENESTE
FOR UNGDOMMER

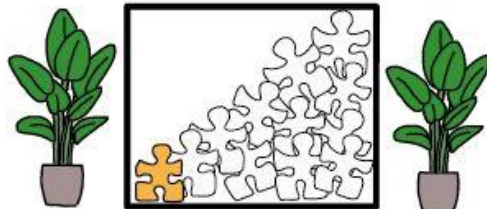
ERFARINGS KOMPETANSE
LIKE MENN
FRIVILLIGHET
BRUKER-ORGANISASJONER

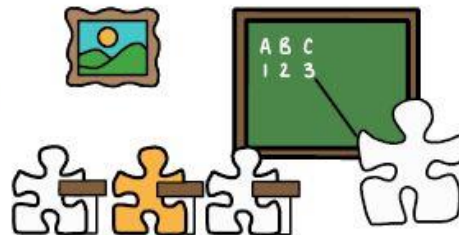
BARNEHAGE

KOORDINERENDE
ENHET

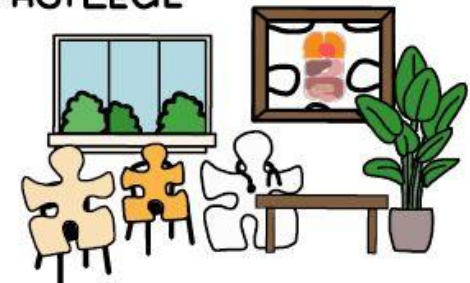
SKOLE

HJEM

FASTLEGE

PSYKISK HELSETJENESTE
I KOMMUNEN

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE

BARNEVERN

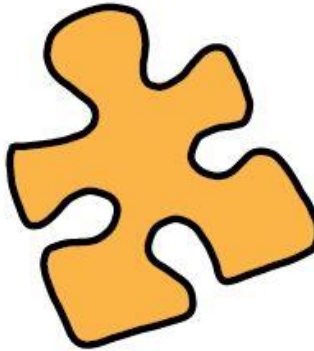
FYSIO ERGO

LAVTERSKELTJENESTE
FOR UNGDOMMER

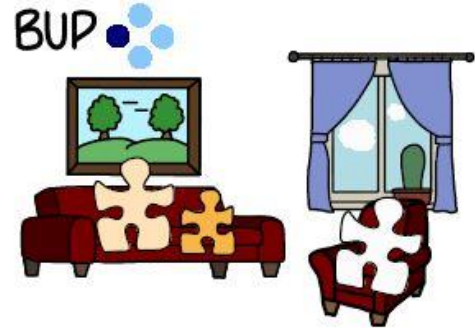
ERFARINGS KOMPETANSE
LIKE MENN
FRIVILLIGHET
BRUKER-ORGANISASJONER

SAMMEN

1. Hva kan jeg som fagperson gjøre?
2. Hvem kan jeg samarbeide med?
3. Hva kan de gjøre?

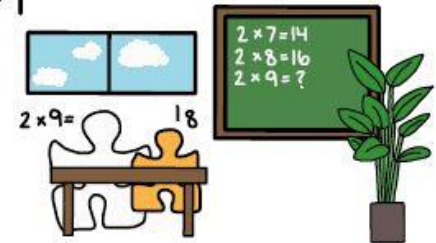
BUP

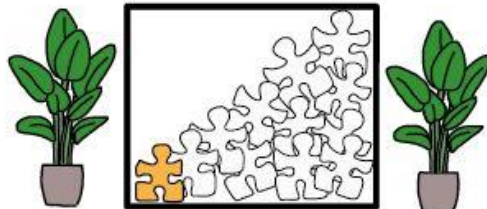
BARNEHAGE

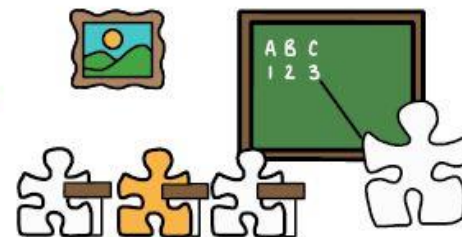
PPT

KOORDINERENDE
ENHET

SKOLE

HJEM

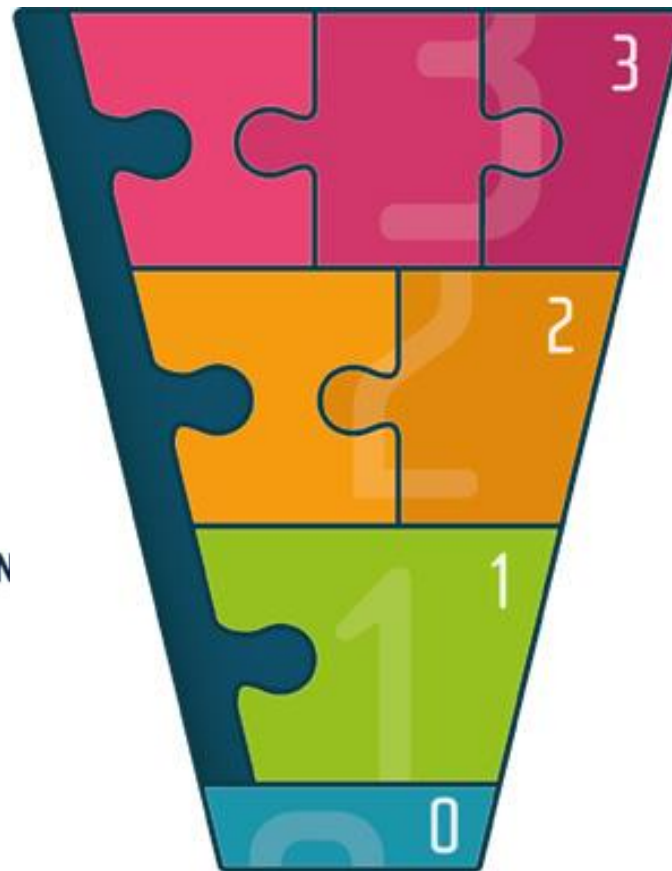
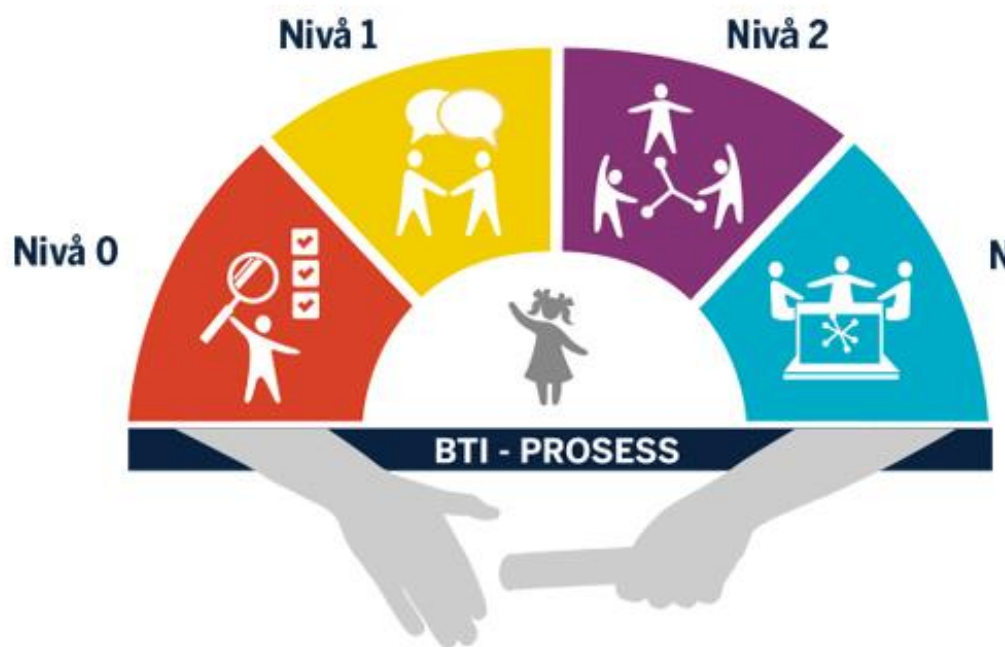

FASTLEGE

Samhandlingsmodeller i kommunene

Bedre tverrfaglig samarbeid

Nivå 3: Beskriver mer omfattende tverrfaglig samarbeid mellom flere tjenester.

Nivå 2: Beskriver enkelt tverrfaglig samarbeid mellom fortrinnsvis to tjenester

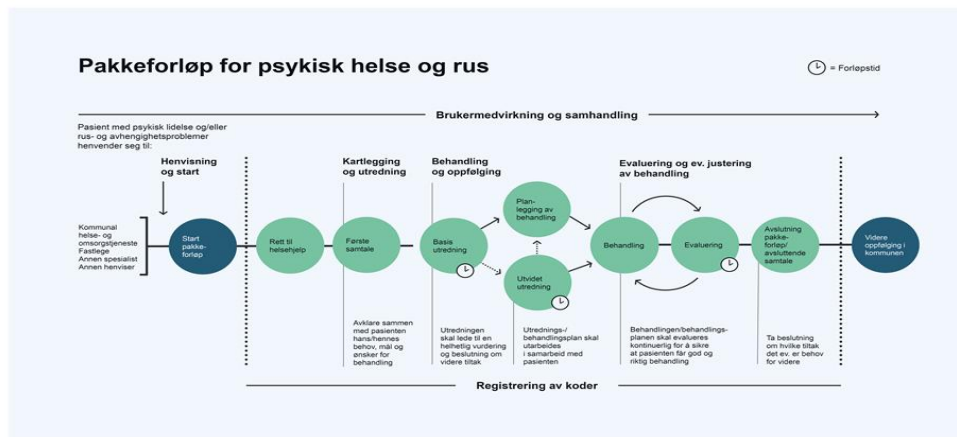
Nivå 1: Beskriver innsats innenfor hver enkelt tjeneste

Nivå 0: Avklarer om det er grunn til bekymring.

PAKKEFORLØP FOR PSYKISK HELSE OG RUS

HOVEDMÅL

Mer koordinerte forløp og
betre samhandling

BARN OG UNGES HELSETJENESTE

Samhandlings
modeller i
kommunene

Nivå 3: Beskriver mer omfattende tverrfaglig samarbeid mellom flere tjenester.
Nivå 2: Beskriver enkelt tverrfaglig samarbeid mellom fortrinnsvis to tjenester.
Nivå 1: Beskriver innsats innenfor hver enkelt tjeneste.
Nivå 0: Avklarer om det er grunn til bekymring.

Pakkeforløp
i spesialist
helsetjenesten

BAKGRUNN

18 KOMMUNER

42 6

Veileder

for poliklinikk
i psykisk helsevern
for barn og unge

Et felles behov for avklaring av roller,
ansvar og oppgavefordeling

Psykisk
helsearbeid
for barn og unge
i kommunene

- Beskrivelse av fagfeltet
- Råd og veiledning
- Overordnede rammer

Barn og unges helsetjeneste i Helse Vest

- Mål for prosjektet:
 - Sikre at barn og unge får mer sammenhengende tjenester på tvers av kommuner og foretak i hele Helse Vest
 - Ta samhandlingsforløp i bruk og videreutvikle dem sammen på tvers av kommuner og foretak i hele regionen.
- Organisering:
 - Implementeringsprosjekt i alle 4 foretak og en regional prosjektgruppe.
 - Foretakene får støtte fra Helse Vest til implementeringsarbeidet.

Ledelsesforankring

Forankring i toppledelse i både kommuner og foretak via Samhandlingsutvalget og SSU.

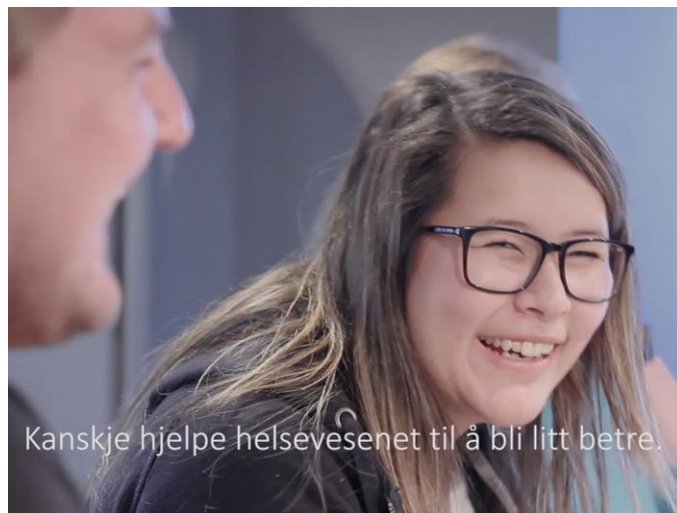
Styringsgruppe på tvers

Representanter fra brukerutvalg, kommune og spesialist-helsetjeneste.

Brukerinvolvering

Brukerorganisasjoner, ungdom eller foreldre representert på alle arrangementer og i alle grupper.

Kanskje hjelpe helsevesenet til å bli litt bedre.

Involvering av fagfolk

Fagfolk fra ulike kommunale tjenester, spesialisthelsetjeneste og fastleger involvert i arbeidsgrupper, møter, samhandlingsdager og høringer.

Bygge «vi» kultur

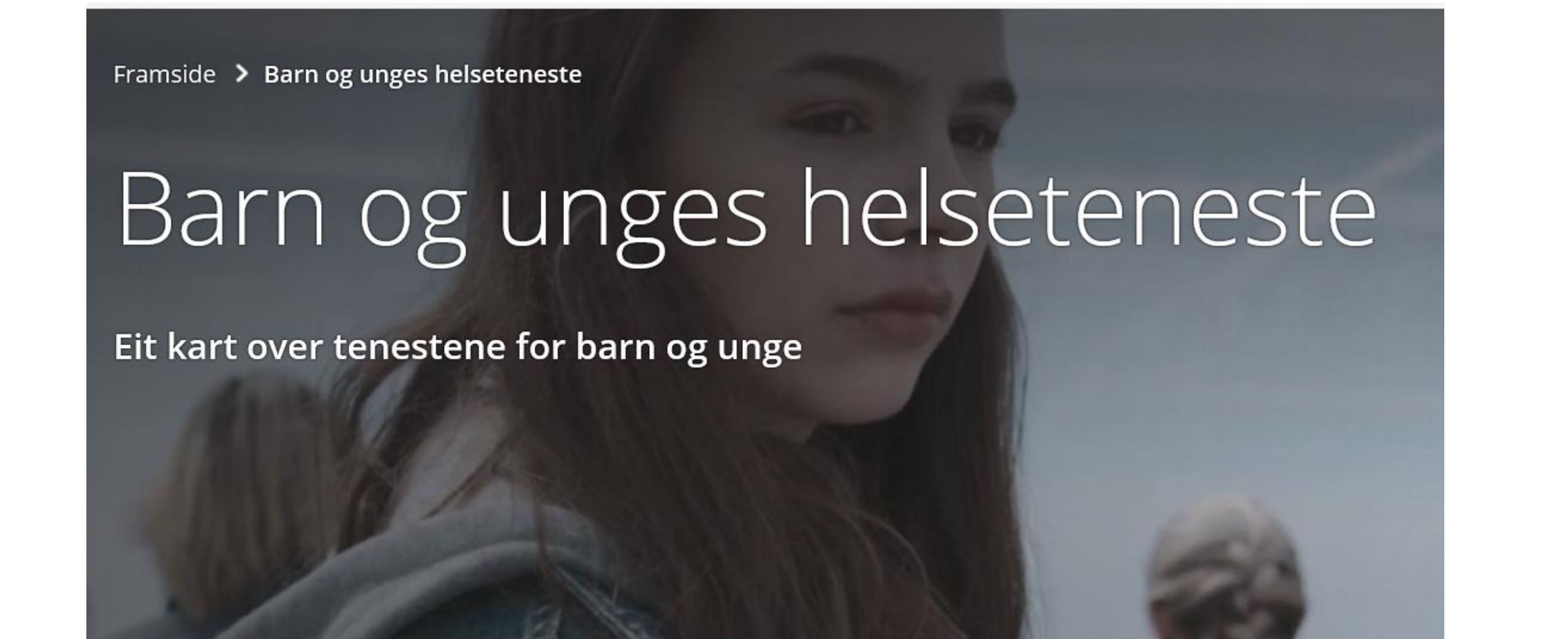
- «Sette barnet på bordet» → et felles støttelag for barn og unge.
- Få kjennskap til hverandres tjenester.
- Felles språk og virkelighetsforståelse.
- Likeverdige partnere.

Utvikle et felles verktøy

- «Bottom up»-prosess. Tjenestene beskriver selv sin faglige virksomhet.
 - Oversikt over tjenestenes rolle og ansvar. Hvem gjør hva?
 - Ansvar, ikke organisering
 - Gir forankring og involvering, skape legitimitet og eierskap
- Et felles «kart» over tjenestene.

Framside > Barn og unges helseteneste

Barn og unges helseteneste

Eit kart over tenestene for barn og unge

I prosjekt Barn og unges helseteneste har brukarar, kommunale tenester og spesialisthelsetenesta samarbeida om å utvikle samhandlingsforløp for dei vanlegaste psykiske helseplagene hos barn og unge. Forløpa fungerer som eit kart over tenestene og gir oversikt over dei ulike tenestene si rolle og ansvarsområde. Forløpa er først og fremst laga for fagfolk i tenestene, men informasjonen er tilgjengeleg for alle. Det finst eigen informasjon for barn, unge og føresette.

I prosjekt Barn og unges helseteneste har brukarar, kommunale tenester og spesialisthelsetenesta samarbeida om å utvikle samhandlingsforløp for dei vanlegaste psykiske helseplagene hos barn og unge. Forløpa fungerer som eit kart over tenestene og gir oversikt over dei ulike tenestene si rolle og ansvarsområde. Forløpa er først og fremst laga for fagfolk i tenestene, men informasjonen er tilgjengeleg for alle. Det finst eigen informasjon for barn, unge og føresette.

- [Autismespekterforstyrning hos barn og unge](#)
- [Bekymring for barn 0-3 år](#)
- [Bekymring og angst hos barn og unge](#)
- [Oppmerksomhetsvanskar og uro hos barn og unge](#)
- [Spisevanskar og spiseforstyrning hos barn og unge](#)
- [Tristhet og depresjonsplager hos barn og unge](#)
- [Vold, overgrep og omsorgssvikt hos barn og unge](#)

Informasjon for barn, unge og føresette

Kor får eg hjelp?

Kven gjer kva?

Fastlege

Helsestasjon og skulehelseteneste

Barnehage

Skule

Pedagogisk psykologisk teneste (PPT)

Pedagogisk psykologisk teneste (PPT) for vidaregåande skular

Psykisk helseteneste

Ergo- og fysioterapiteneste

Barnevernsteneste

BUP

Helsestasjon og skulehelsetenesta har ei viktig oppgåve i å oppdage barn og ungdom med psykiske plager og lidingar og sikre at dei får nødvendig oppfølging. Helsesjukepleiar kan oppdage barn og unge som strever gjennom vanlege rutinekontrollar og samtaler med enkeltelevar. Ved bekymring og angstplager kan helsesjukepleier tilby oppfølgingssamtaler. Ved mistanke om moderat til alvorleg angstlidning er helsesjukepleiar si rolle å kartlegge vanskane og samarbeide med aktuelle instansar for å sikre rette tiltak.

[Les mer: Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon og skulehelsetjenesten](#)

Kartlegging av bekymring og angstplager

Helsesjukepleiar kartlegg symptom og utvikling gjennom samtale med barnet/ungdommen, føresette og eventuelt barnehage/skule. I tillegg til dei ordinære undersøkingane ved helsestasjonen, kan helsesjukepleier bruke generelle kartleggingsverktøy som [Firfot-modellen](#) som kartlegg symptom, utviklingshistorie, personlege eigenskapar og oppvekstmiljø.

Dersom kartlegging peiker i retning av angstplager, anbefalast at ein kartlegger:

- Kva situasjonar angsten oppstår i
- Situasjonar barnet/ungdommen unngår på grunn av angstsymptom
- Korleis symptoma verker på barnets/ungdommens funksjon på ulike arenaer som barnehage/skule, fritid og heime

Ver særleg merksam på at angstsymptom også kan vere teikn på mangelfull omsorgssituasjon/vald/overgrep. Det er derfor viktig med eit heilskapleg perspektiv på barnets/ungdommens situasjon og korleis familien fungerer i kartlegging av symptom bildet. Viss du mistenker at åtferda heng saman med opplevde traume, skal ein ikkje starte tiltak før dette er avklart. Ved mistanke om omsorgssvikt/vald/overgrep skal bekymringsmelding sendast til barnevernstenesta.

- Rolle
- Kartlegging
- Tiltak
- Evaluering av tiltak
- Samarbeid
- Videre henvisning

Informasjon for barn, unge og føresette

Kor får eg hjelp?

Kven gjer kva?

Fastlege

Helsestasjon og skulehelseteneste

Barnehage

Skule

Pedagogisk psykologisk teneste (PPT)

Pedagogisk psykologisk teneste (PPT) for vidaregåande skular

Psykisk helseteneste

Ergo- og fysioterapiteneste

Barnevernsteneste

BUP

I prosjekt Barn og unges helseteneste har brukarar, kommunale tenester og spesialisthelsetenesta samarbeida om å utvikle samhandlingsforløp for dei vanlegaste psykiske helseplagene hos barn og unge. Forløpa fungerer som eit kart over tenestene og gir oversikt over dei ulike tenestene si rolle og ansvarsområde. Forløpa er først og fremst laga for fagfolk i tenestene, men informasjonen er tilgjengeleg for alle. Det finst eigen informasjon for barn, unge og føresette.

- [Autismespekterforstyrning hos barn og unge](#)
- [Bekymring for barn 0-3 år](#)
- [Bekymring og angst hos barn og unge](#)
- [Oppmerksomhetsvanskar og uro hos barn og unge](#)
- [Spisevanskar og spiseforstyrning hos barn og unge](#)
- [Tristhet og depresjonsplager hos barn og unge](#)
- [Vold, overgrep og omsorgssvikt hos barn og unge](#)

barnehage/skule d som barnet/ungdommen treng tilrettelegging. Arbeidet er heimla i Barnehageloven og i Opplæringsloven.

LOKAL REVISJON

Kartlegging

Når PPT startar opp ei sak gjer dei ei kartlegging som kan innehalde:

- Samtale med barnet/ungdommen og føresette.
- Innhenting av opplysningar frå barnehage/skule med pedagogisk rapport
- Innhenting av opplysningar frå helsestasjon og andre aktuelle tenester i kommune eller spesialisthelseteneste
- Samtale med barnehagelærer/lærer
- Observasjon av barnet/ungdommen i barnehage/skule
- Kartlegging av generell fungering med for eksempel CBCL/TRF eller 5-15 (nordisk skjema for utgreiing av barns utvikling og åtferd)
- Kartlegging av kommunikasjonsferdigheter og språk
- Kartlegging av utviklingsnivå
- Vurdering av kognitiv fungering ved til dømes WISC, WPPSI eller RAVEN
- Kartlegging av språk, til dømes CCC2, Språk 6-16, Reynell eller Celf-4
- Ved mistanke om autismespekterforstyrning kan ein bruke kartleggingsverktøy som SRS, CAST eller ASRS

Bm!

← Hvordan

Tilutt? Trygghet?

← Viktig!

→ HAR IKKE

Etter kartlegging og vurdering skal ein oppsummere med barnet/ungdommen og føresette. Ein skal vurdere utbyttet av opplæring i barnehage/skule før ein lagar plan for tiltak. Tilvising til spesialisthelsetenesta skal drøftast med føresette.

Felles eierskap

- Verktøyet eies i helsefellesskap av kommuner og foretak som tar det i bruk.
- Likest mulig tekster på tvers og tilpasninger lokalt kun der det er nødvendig.
- Alle bidrar til forbedring og videreutvikling av verktøyet

Helsefelleskap i praksis

Sammen kan vi:

- Sette brukerens behov i sentrum.
- Skape et «vi» på tvers av tjenester/nivåer/lovverk.
- Utvikle et felles verktøy som vi eier og videreutvikler sammen.

Utfordringer:

- Eierskap er avgjørende.
- Bottom-up, ikke top-down.
- Forankring og involvering er krevende og tar tid.
- Følgeforskning

PSYKISK HELSETJENESTE
I KOMMUNEN

HELSESTASJON
SKOLEHELSETJENESTE

BARNEVERNET

FYSIO ERGO

LAVTERSKELTJENESTE
FOR UNGDOMMER

ERFARINGS KOMPETANSE
LIKE MENN
BRUKER-ORGANISASJONER
FRIVILLIGHET

HVEM KAN HJELPE MEG?
HVA KAN DE GJØRE?
HVA KAN JEG GJØRE?
HVORDAN KAN JEG
KARTLEGGE?

BUP

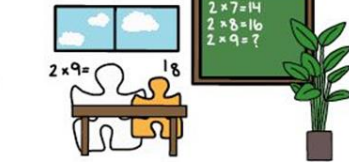

BARNEHAGE

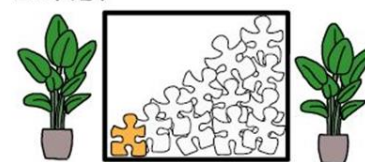

HVA VIL BARNET / UNGDOMEN?
SAMMEN

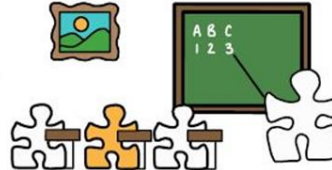
PPT

KOORDINERENDE
ENHET

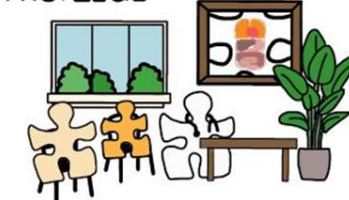
SKOLE

HJEM

FASTLEGE

- Simulering
- Lek
- Kasus; ekte og fiktive
- Få øye på flaskehalser og muligheter
- Få overblikk
- Psykoedukasjon
- Samtaleverktøy
- Knytte forløp til praksis - implementering

